

Rozpakowywanie „czarnej skrzynki” dotacji na innowacje: rekonstrukcja mechanizmów przyczynowo-skutkowych interwencji z wykorzystaniem metodologii opartej na teorii zbiorów

Celem badania jest zrozumienie, w jaki sposób subsydia (dotacje), najbardziej dominujące narzędzie wspierania innowacji w Polsce, prowadzi do różnych efektów na poziomie firmy. Wyniki uzyskane w projekcie pomogą zrozumieć proces przyczynowy zachodzący pomiędzy dotacjami a wyższą innowacyjnością firmy oraz konfiguracje warunków prowadzących do pozytywnego lub negatywnego wyniku dotacji. Warto zauważyć, że pionierska wartość tego projektu wynika właśnie z analizy konfiguracji czynników w przeciwieństwie do dotychczasowych podejść.

Mechanizm przyczynowy dotacji na innowacje jest stosunkowo słabo uzasadniony teoretycznie, biorąc pod uwagę popularność subsydiów jako narzędzia polityki innowacji. Może być nawet traktowany jako przykład myślenia w kategoriach „czarnej skrzynki”, które jest obecne w polityce innowacji. Chociaż poprzednie badania pozwoliły zidentyfikować pewne czynniki wpływające na skutki dotacji, nie dokonały one oceny powiązań i interakcji między nimi. A zatem, choć dotacje na innowacje należą do najstarszych i najważniejszych narzędzi polityki innowacyjnej, to nadal opierają się na liniowym modelu innowacji, który jest obecnie postrzegany jako zbyt uproszczony i ignorujący złożoność rzeczywistego procesu. W celu przewyższenia tych ograniczeń projekt badawczy będzie analizował interakcje wielu czynników, które prowadzą do zaobserwowanych efektów.

Wyniki otrzymane w badaniu pozwolą wypełnić lukę badawczą i teoretyczną. W ramach projektu opracowana zostanie teoria „średniego zasięgu” dot. subsydiów na innowacje. Zgodnie z socjologią analityczną i podejściami do śledzenia procesów, teoria będzie się składać z bodźca uruchamiającego proces, podmiotów zaangażowanych w etapy procesu, ich działań, efektów oraz zestawu hipotez związanych z tym, jak działania powodują zmiany, które stanowią następny etap i warunki zakresu.

Badania będzie się składać z pięciu etapów: 1. konceptualizacja i operacjonalizacja przyczynowego mechanizmu interwencji i alternatywne wyjaśnienia wyniku; 2. identyfikacja konfiguracji odległych warunków wpływających na wynik dla określonej interwencji 3. wstępna wersja mechanizmu przyczynowego oparta na dogłębnej analizie pierwszej interwencji 4. weryfikacja mechanizmu przyczynowego przy drugiej interwencji 5. ostateczna wersja przyczynowego mechanizmu dotacji na innowacje na poziomie firmy w Polsce.

Zostanie to osiągnięte poprzez wprowadzenie śledzenia procesu (*process tracing*) i jakościowej analizy porównawczej (QCA). Śledzenie procesu umożliwia badanie rzeczywistego mechanizmu przyczynowego i wykraczanie poza identyfikację korelacji. QCA jest użytecznym podejściem do analizy mechanizmu przyczynowego obejmującego wiele warunków i przedstawiania wyników w sposób zrozumiały. Łącząc różne podejścia metodologiczne, będziemy mogli kompleksowo uchwycić ten proces. Projekt przyczyni się także do rozwoju metod społecznych w obszarze *mix-mode*, szczególnie ze względu na innowacyjność planowanego podejścia badawczego, które polega na połączeniu śledzenia procesów oraz jakościowej analizy porównawczej jako komplementarnych badań quasi-eksperymentalnych.

Wyniki planowanych badań staną się ważnym wkładem do obecnych badań związanych z polityką innowacji i analizą polityki publicznej. Projekt przyczyni się do zrozumienia najbardziej dominującego narzędzia polityki innowacyjnej, a aktywna polityka innowacji jest jednym z głównych czynników postępu w krajach uprzemysłowionych. Wzrost innowacyjności gospodarki jest uważany za jedno z najważniejszych wyzwań dla wielu krajów, w tym Polski. Wyniki badań poza aspektami czysto poznawczymi mogą być brane pod uwagę także przez decydentów, którzy tworzą ramy skutecznej organizacji nowego modelu subsydiowania firm.